

**LIETUVOS RESPUBLIKOS TRIŠALĖ TARYBA
(EKONOMINĖ SOCIALINĖ TARYBA)**

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2016 -01-12 Nr. TTP-1
Panevėžys

Posėdis įvyko 2016-01-12
Posėdžio pirmininkas Gintaras Klimavičius.
Posėdžio sekretorė Svetlana Kalinauskienė.

Dalyvavo:

Vyriausybės atstovai: Gintaras Klimavičius – Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo viceministras, Eglė Radišauskienė – Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo departamento direktorė, Vita Baliukevičienė – Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo departamento Darbo teisės skyriaus vedėja, Raminta Krulikauskienė – Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos Pramonės ir prekybos departamento Smulkiojo ir vidutinio verslo politikos skyriaus vedėja, Gediminas Onaitis - Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos viceministras, Linas Kadys – Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos Ūkio plėtros departamento Žmogiškųjų išteklių plėtros skyriaus vedėjas.

Profesinių sąjungų atstovai: Kristina Krupavičienė – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkė, Gražina Gruzdienė – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos Lietuvos maistininkų profesinės sąjungos pirmininkė, Janina Matuizienė – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos generalinė sekretorė, Jelena Soms – Lietuvos darbo federacijos Panevėžio apskrities skyriaus pirmininkė.

Darbdavių organizacijų atstovai: Gediminas Rainys – Lietuvos pramonininkų konfederacijos generalinis direktorius, Jonas Guzavičius – Lietuvos pramonininkų konfederacijos viceprezidentas, Sigitas Gailiūnas – Panevėžio prekybos, pramonės ir amatų rūmų prezidentas, Modestas Rezgys – Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmų Kooperacijos ir teisės skyriaus teisininkas.

Svečiai: Aistė Zedelytė – Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo ir socialinės aplinkos departamento Socialinių ir sveikatos reikalų skyriaus patarėja, Griškevičius – Lietuvos Respublikos švietimo ministerijos Mokymosi visą gyvenimą departamento Profesinio mokymo skyriaus vedėjas, Dainius Šipelis – Panevėžio miesto savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus vedėjas, Bronius Sadula VŠĮ Panevėžio profesinio rengimo centro direktorius, Valentinas Masilionis – VŠĮ Panevėžio darbo rinkos mokymo centro direktorius, Romualdas Grilauskas – Lietuvos mokyklų vadovų asociacijos tarybos narys, Panevėžio Žemynos progimnazijos direktorius, Tautvydas Anilionis – Panevėžio Margaritos Rimkevičaitės technologinės mokyklos vadovas, Alma Kiščiūnienė – Lietuvos moterų profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkė, Birutė Čiapienė – Panevėžio profesinių sąjungų koordinacinės tarybos, AB TEO LT profesinės sąjungos pirmininkė, Gintutis Lukys – profesinės sąjungos EURO3 atstovas, Jonas Katinas – Panevėžio prekybos, pramonės ir amatų rūmų narys, Smulkiojo ir vidutinio verslo valdybos narys, Linas Vaigauskas – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos atstovas, Laima Kairelienė – Panevėžio prekybos ir paslaugų verslo mokyklos direktorė, Nijolė Staišiūnienė – Panevėžio švietimo profesinės sąjungos atstovė, Egidijus Pribušauskas – Panevėžio darbuotojų profesinės sąjungos „Solidarumas“ atstovas.

DARBOTVARKĖ:

Apsilankymas viešojo maitinimo paslaugų rengimo mokymo bazėje, VšĮ Panevėžio darbo rinkos mokymo centre (J. Basanavičiaus g. 23), ir VšĮ Panevėžio profesinio rengimo centro mokymo bazėje (Staniūnų g. 68).

Posėdžio darbotvarkės patvirtinimas.

1. Dėl bendrojo lavinimo mokyklų sąsajos su profesiniu mokymu.
2. Dėl minimalios mėnesinės algos didinimo.
3. Dėl Lietuvos Respublikos trišalės tarybos, komitetų ir komisijų prie Trišalės tarybos veiklos 2015 metais.
4. Dėl kito Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio laiko.
5. Diskusijos kitais aktualiais klausimais.

Gintaras Klimavičius paklausė, ar bus pasiūlymų posėdžio darbotvarkei.

Pasiūlymų posėdžio darbotvarkei nebuvo.

1. SVARSTYTA. Dėl bendrojo lavinimo mokyklų sąsajos su profesiniu mokymu.

Bronius Sadula, VšĮ Panevėžio profesinio rengimo centro direktorius, posėdžio dalyvius supažindino, kaip vyksta technologijų mokymas VšĮ Panevėžio profesinio rengimo centre.

2014 m. savivaldybės administracija pritarė, kad "Ažuolo" ir Skaistakalnio pagrindinės mokyklos, "Žemynos" progimnazija ir Kazimiero Paltaroko gimnazija, bendradarbiaudamos su VšĮ Panevėžio profesinio rengimo centru, technologijų programų turinį derintų su atitinkama formaliojo mokymo programa, o jai įgyvendinti naudotųsi VšĮ Panevėžio PRC profesinio mokymo baze. 2014-10-01 pasirašyta bendradarbiavimo sutartis tarp šių mokyklų ir Centro.

Norint sužinoti mokinių ir jų tėvų nuomonę, po metų buvo anketuojami mokiniai. Pranešėjas atkreipė dėmesį, kokie buvo gauti atsakymai į anketos klausimą apie tai, ar mokiniai norėtų mokytis amato: norėčiau – 15,1 %; nežinau - 54,5 %; nenorėčiau – 30,3%.

Supažindino, kokie yra VšĮ Panevėžio profesinio rengimo centro tikslai: bendradarbiauti su bendrojo lavinimo mokyklomis (ateina mokiniai, kuriems sunkiau sekasi bendrojo lavinimo mokykloje); suteikti bendrojo ugdymo mokykloms galimybę naudotis šiuolaikiška Centro praktinio mokymo baze per technologijų pamokas; prisidėti prie privalomo (Bendrujų ugdymo planų Pagrindinio ugdymo programos 122.7.2 punktas) 17 val. integruoto technologijų kurso vykdymo; populiarinti darbininkiškas profesijas, viešinti ir išnaudoti profesinio mokymo bazę.

Supažindino, kokie yra VšĮ Panevėžio profesinio rengimo centro uždaviniai: padėti technologijų mokytojams sudominti 7-10 kl. mokinius darbine veikla (centro technologijų mokytojai dveji metai moko technologijų neatlygintinai); suteikti mokiniams galimybę patirti sėkmę atliekant įvairias užduotis ne savo mokyklos aplinkoje; plėsti mokinių akiratį, ugdyti norą vystyti savo gebėjimus; suteikti žinių apie profesinio mokymo organizavimą, mokymosi sąlygas, tvarką.

2015-2016 mokslo metais siūlomas „Technologijų kursas progimnazijų, pagrindinių mokyklų ir gimnazijų mokiniams VšĮ Panevėžio profesinio rengimo centre“. Pasiūlymai sugrupuoti korpusais pagal skyrių lokalizaciją. Siūloma bendrojo lavinimo mokyklų technologijų mokytojams, vedantiems technologijų pamokas Centre, Centro profesijos mokytojų pagalba. Siūlomos programos: Medžiagų mūrijimui paruošimas. Plytų dėliojimas vienaėile rišimo sistema (2 val.); Tinkuojamų paviršių ir medžiagų paruošimas tinkavimui. Skiedinio užmetimas ant tinkuojamo paviršiaus (2 val.); Plastikinių vamzdžių jungimas polifuziniu būdu (2 val.); Varinių vamzdžių litavimas minkštuoju būdu (2 val.); Interaktyvios lentos valdymas (2 val.); Kompiuterio periferinės įrangos paruošimas darbui (2 val.); Pneumatinės sistemos struktūra, pagrindiniai

elementai, valdymo sistemos montavimas(2 val.); Pneumatinės sistemos su vienu valdymo įtaisu montavimas (2 val.); Perdavimo stoties pneumatinės valdymo sistemos montavimas (2 val.); Kosmetinės priemonės plaukų priežiūrai ir jų naudojimas. Plaukų plovimas, masažas (2 val.); Plaukų džiovinimo būdai ir sukimas. Plaukų pynimas (2 val.); Odos tipai. Jų nustatymo technika (2 val.); Kosmetinės veido priežiūros priemonės ir medžiagos. Jų paskirtis, poveikis, naudojimo indikacijos ir kontraindikacijos. Kosmetikos pasisavinimas pagal odos tipus (2 val.); Medinio plaktuko ir medinės vinies gamyba kiekvienam mokiniui (2 val.); Keturių medinių kėdučių gamyba (2 val.); Penkių medinių suvenyrinių skrynelių gamyba šiuolaikiškais technologijomis (2 val.); Susipažinimas su žemės ūkio augalų sėklomis (2 val.); Vaistiniai augalai ir jų auginimas (2 val.); Pristatymas "Etnografiniai želdiniai" (2 val.); Arimo agregato sudarymas (2 val.). 2015 metų spalio – gruodžio mėnesiais mokiniai iš "Žemynos" progimnazijos, Skaistakalnio pagrindinės mokyklos ir Kazimiero Paltaroko gimnazijos Centro profesinio mokymo bazėje turėjo iš viso 52 pamokas (po 2 val.).

Reikalavimai ateinant į profesinį mokymą. Reikalingas savivaldybės administracijos leidimas išsivesti mokinius iš savo mokyklos į profesinio rengimo centrą. Turi būti Švietimo ir mokslo ministerijos leidimas priimti į profesinio rengimo centrą bendrojo lavinimo mokyklų mokinius. Visi mokiniai turi būti apdrausti. Reikalinga bendradarbiavimo sutartis tarp atskirų mokyklų.

Siūlo pradėti supažindinimą apie profesinį mokymą nuo septintos-aštuntos klasės bendrojo lavinimo mokykloje. Reikia mokinių spręsti pavežėjimo klausimą. Turėtų būti galimybė sumokėti technologijų mokytojams .

Gintaras Klimavičius padėkojo pranešėjui.

Sigitas Gailiūnas paklausė, kokia būtų Romualdo Grilausko nuomonė šiuo klausimu.

Romualdas Grilauskas mano, kad pateikta informacija yra geroji patirtis. Kalba eina apie technologijų mokymą bendrojo ugdymo mokyklose. Technologijų bazė gera tų mokyklų, kurios pastatytos po devyniasdešimtųjų metų. Pabrėžė, kad reikia ieškoti galimybių gerinti ugdymo turinį. Mano, kad dalyką turėtų dėstyti profesijos mokytojas. Būtina teisinė bazė. Švietimo ministerijos pavirtintuose Bendruosiuose ugdymo planuose akcentuota, kad 17 val. siūloma skirti profesiniam mokymui. Pabrėžė, kad nereikia painioti profesinio mokymo ir technologijų mokymo sąvokų, kadangi tai yra skirtingi dalykai. Technologijų mokymas – vaikų mokymas svetimoje bazėje. Karjeros ugdymas – teisinio pagrindo nereikia. Dirba bendrojo ugdymo dalyko mokytojas ir profesijos mokytojas. Problemos. Profesijos mokytojui nėra mokama, bendrojo ugdymo dalyko mokytojas atsako už mokinių saugumą. Nėra suderinamumo, atsakomybės pasiskirstymo. Reikia spręsti vaikų pavežėjimą. Kai kurioms mokykloms reikia sugaišti keturias-penkas valandas atvyti į profesinio rengimo centrą. Nereikia bendrojo ugdymo mokyklose panaikinti technologijų mokymo. Profesinio rengimo centruose, profesinėse mokyklose akredituotos vidurinio ugdymo programos. Mokinys, baigęs aštuonias klases, gali tęsti mokymąsi profesinėje mokykloje.

Siūloma. Pirmą – keisti teisinę bazę. Antra – spręsti profesijos mokytojų apmokėjimo klausimą. Trečia – spręsti mokinių pavežėjimo klausimą.

Gintaras Klimavičius paklausė, kuo grindžiami pasiūlymai, ar tai yra svarbu strategiškai. Ar nebus taip, kad ir vėl bus papildytos gretos darbo biržoje.

Romualdas Grilauskas pabrėžė, kad kalba apie bendrojo ugdymo technologijų mokymą, o ne apie profesiją.

Sigitas Gailiūnas mano, kad reikia atkreipti dėmesį į tai, ar kelias, kuriuo siūloma eiti padarys, taip, kad po aukštųjų mokyklų baigimo nebus einama į profesinio mokymo centrus, kaip tai daroma iki šiol. Reikia sudaryti pasirinkimo galimybę karjeros srityje ne tada, kai žmogus baigia aukštąją mokyklą, bet, tada, kai jis mokosi 7-8 klasėje.

Gražina Gruzdienė pritarė, kad problemą reikia spręsti. Apgailestavo, kad neparuoštas nutarimo projektas. Mano, kad klausimas pasiklydęs tarp dviejų ministerijų. Yra gerai parengta

bazė profesinio mokymo centruose, ko neturi paprastos bendrojo lavinimo mokyklos. Nėra sąlygų mokinių su tuo supažindinti. Reikėtų rasti bendrą sprendimą.

Gintaras Klimavičius padėjo už išsakytas nuomones. Pristatė kitą pranešėją - Mečilovas Griškevičius, Lietuvos Respublikos švietimo ministerijos Profesinio mokymo skyriaus vedėjas.

Mečislovas Griškevičius posėdžio dalyvius informavo, kokių specialistų trūksta darbdaviams, kaip darbdaviai žiūri į specialistų išsilavinimą. Profesinis mokymas padeda spręsti vieną iš šiuo metu aktualiausių problemų – rengti kvalifikuotus darbuotojus, didinti bedarbių galimybę įsidarbinti, taip užtikrinant darbo jėgos parengimą ateičiai ir nedarbo mažinimą.

Kokios perspektyvos Lietuvai? 2020 m. reikės mažiau specialistų, turinčių aukštąjį išsilavinimą. Bus vidutinio lygio kvalifikacijos specialistų trūkumas (17,9 proc.). Lietuvoje yra 45,5 proc. specialistų, turinčių aukštąjį išsilavinimą, todėl tikslas yra gerinti mokymo, studijų kokybę ir atitikimą darbo rinkai.

Lietuvos demografinė perspektyva – vaikų skaičius kasmet mažėja.

Kaip kinta mokinių skaičius dešimtoje ir dvyliktoje klasėse, rodo skaidrės. Kiekvienais metais prarandama po pora tūkstančių dešimtokų ir dvyliktokų.

Mokiniai nenoriai renkasi profesines mokyklas. Į profesines mokyklas ateina tik trečdalis abiturientų. 2008 m. buvo pavirtinta Profesinio orientavimo švietimo sistemoje programa. 2014 m. patvirtintas Profesinio orientavimo tvarkos aprašas. Profesinio orientavimo tikslas - padėti asmenims rinktis jiems tinkamas švietimo ir užimtumo galimybes, sudaryti sąlygas įgyti karjeros kompetencijų, aktyviai kurti savo karjerą.

Profesinį orientavimą reikėtų pradėti nuo 5-6 metų. Profesinis orientavimas – tai informavimas, ugdymas karjerai ir konsultavimas. Ugdymo karjeros tikslas – sudaryti sąlygas mokiniams pažinti save, savo vertybes, interesus, gebėjimus ir padėti mokiniams praktiškai pritaikyti įgytas kompetencijas.

Šiuo metu vyksta Švietimo įstatymo pakeitimas. Planuojama, kad turėtų atsirasti ugdymo karjeros specialistas. Vyriausybė tam pritarė, klausimas svarstomas Seimo komitete.

Ugdymo karjeros kompetencijos – savęs pažinimas, karjeros galimybių pažinimas, karjeros planavimas, karjeros įgyvendinimas.

Labai svarbu – informavimas, t.y. informacija apie mokymosi ir darbo galimybes.

Konsultavimas – pagalba siekiant pažinti, įvertinti ir aptarti individualias savybes, galinčias turėti įtakos karjerai, renkantis profesinę veiklą, ieškant darbo, sprendžiant karjeros problemas.

Kas dalyvauja profesinio orientavimo paslaugų sistemoje? Yra daug subjektų, kurie padeda mokiniui apsispręsti: klasės vadovas, mokytojai, mokyklų administracija, karjeros specialistas, draugai, tėvai, socialiniai partneriai, savivaldybių atstovai. Tėvai turėtų aktyviau įsijungti į šią veiklą.

Profesinio orientavimo rezultatas: jaunuoliai pažįsta save, pasitiki savimi; sąmoningai, pozityviai, aktyviai svarsto ir kuria savo karjerą, ateitį; dauguma mokinių turi savo ateities viziją ir planus; mokiniai noriai naudojami profesinio orientavimo (karjeros) paslaugomis, jas vertina, kaip naudingas (stebėsenos rodikliai); iki pilnametystės kiekvienas mokinys aktyviai susipažįsta, praktiškai išbando įvairias jį dominančias profesijas ir mokymosi būdus; įvairūs kompetencijų vertinimai rodo gerėjančias mokinių karjeros kompetencijas. Mokinys bus motyvuotas, atsakingas, savarnikiškas, pozityvus.

Profesinio mokymo įstaigose yra galimybė vykdyti visų mokinių mokymą - ir neturinčių pagrindinio ar vidurinio išsilavinimo, ir tiems, kurie tokį turi. Kartu su profesija galima įsigyti ir pagrindinį, ir vidurinį išsilavinimą. Ketveri metai iš eilės profesinėse mokyklose besimokančių mokinių skaičius auga. Yra nemažai žmonių, kurie nori įsigyti amato, bet tai jei sugalvojo padaryti po aukštosios mokyklos, kolegijos baigimo (2015 metais tokių asmenų buvo 1 800).

Lietuvoje yra platus profesinių mokyklų tinklas (73 profesinės mokyklos), tačiau kiekvienais metais tas skaičius mažėja.

Profesinio mokymo įstaigų rodikliai. Norėtų, kad absolventai po mokyklos baigimo įsidarbintų pagal specialybę. Kiekvienais metais yra atliekama mokyklą baigusiu mokinių apklausa. Apklausos rezultatai: 60% įsidarbino ar sukūrė savo verslą; 14% mokosi toliau kolegijose ar universitetuose; 13% išvyko į užsienį; 4% motinystės atostogose; 9% nedirba dėl sveikatos, tarnauja kariuomenėje, nesimoko ir nedirba arba nėra informacijos.

Kiekvienais metais profesinėse mokyklose vyksta vis daugiau suaugusių mokymų kursų. 2015 metais trumpalaikius suaugusiųjų mokymosi kursus baigė 26 000 asmenų (darbo rinkos mokymo centruose - apie 14,5 tūkst. asmenų; profesinėse mokyklose - apie 11,5 tūkst. asmenų).

Tai rodo, kad profesinių mokyklų ir profesinių centrų įranga naudojama efektyviai. Tam, kad būtų geras praktinis mokymas, 34 profesinio mokymo įstaigose yra įsteigti 42 praktinio mokymo centrai, kurių tikslas – sudaryti sąlygas mokiniams, naudojantis naujausiomis technologijomis ir įranga, įgyti darbo rinkos poreikius atitinkančius praktinius gebėjimus. Tuo pačiu, sektoriai praktinio mokymo centrai naudojami technologijų mokymui. Kai kuriuose mokyklose yra po du centrus. Centrų paslaugomis naudojasi: visų profesinio mokymo įstaigų mokiniai; bendrojo ugdymo mokyklų moksleiviai; aukštųjų mokyklų studentai; sektoriaus įmonių darbuotojai; profesijos mokytojai.

Supažindino su atliktos apklausos rezultatais. Kokių darbuotojų reikia darbdaviams? Darbdaviams mažai svarbu, kokiais pažymiais studentas mokėsi. Buvo klausama, ar aukštojo mokslo diplomai garantuoja didesnes pajamas. Darbdaviai galvoja, kad negarantuoja. Ar darbdaviai prioritetą teikia absolventams? Trečdalis darbdavių teikia prioritetą aukštųjų mokyklų absolventams. Į ką žiūri darbdavys priimdamas į darbą? Į turimą žinių ir įgūdžių lygį, požiūrį į darbą ir turimas vertybės, patirtį.

Nuo 2015 metų profesiniame mokyme grąžintas profesinio mokymo diplomai, kuriame nurodomas kvalifikacijos lygmuo. Darbdavys pagal diplomą gali spręsti, ką gali dirbti darbuotojas, nes nurodyti lygmenys.

Profesinio mokymo lankstumas atsiranda įvedus pameistrystės profesinį mokymą. Su mokiniu sudaroma ir darbo, ir profesinio mokymo sutartis. Taip darbdavys gali pasirinkti geriausius darbuotojus iš tų darbuotojų, kurie jau pas jį įdarbinti.

Informavo apie tai, kas planuojama daryti. Darbdaviai bus skatinami diegti pameistrystę, planuojama finansuoti mokinio praktinio mokymo modulio darbo vietoje kaštai. Planuojamas įmonių darbuotojų, kurie vykdys mokinių praktinį mokymą arba mokys pameistrystės mokymo forma, mokymas. Bus vykdoma Lietuvos kvalifikacijų sandaros, kompetencijų ir kvalifikacijų vertinimo ir pripažinimo sistemos plėtra. Bus remiamas praktinių įgūdžių įgijimas, naudojant sektoriaus praktinio mokymo centrų galimybes. Bus teikiamos formaliojo ir neformaliojo mokymo paslaugos įvairioms besimokančiųjų grupėms. Bus tobulinamos profesinio orientavimo paslaugos. Bus stiprinama švietimo valdymo, kokybės ir patrauklumo užtikrinimo sistema ir procesai. Bus siekiama pakeisti santykį tarp studijuojančiųjų aukštosiose mokyklose ir profesinėse mokyklose, t.y. apversti „piramidę“, sudaryti sąlygas bendrojo ugdymo išsilavinimą įsigyti kartu su profesiniu mokymu.

Gintaras Klimavičius padėkojo pranešėjui. Informavo, kad kitą pranešimą skaitys Linas Kadys.

Linas Kadys, Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos Ūkio plėtros departamento Žmogiškųjų išteklių plėtros skyriaus vedėjas, Trišalės tarybos nariams pristatė priemones, susijusias su profesiniu mokymu. Pabrėžė, kad Ūkio ministerija tiesiogiai profesinio mokymo nevykdo. Yra sritis, priskirta Ūkio ministerijai, kuri tiesiogiai susijusi su profesinio mokymo įstaigomis, darbdaviais – žmogiškųjų išteklių plėtra. Atitinkamai 2014-2020 veiksmų programoje yra išskirta priemonė, kuri skirta darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo priemonių rėmimui.

Skirtingai nuo Darbo ministerijos, siūloma daugiau priemonių. Veiklų rėmimo objektas – dirbantis asmuo ir jo kvalifikacijos kėlimas. Paramą galės gauti darbdavys savo darbuotojų mokymui.

Pirma priemonė – žmogiškieji ištekliai INVEST.LT+. Priemonė, skirta suteikti naujas įmones steigiantiems ir jau vykdančioms veiklą užsienio investuotojams galimybę finansuoti darbuotojų kvalifikacijos kėlimą.

Kita priemonė – Kompetencijos LT. Priemonė skirta remti asocijuotų verslo struktūrų projektus, skirtus sektoriaus kompetencijų ugdymui.

Sekanti priemonė – Pameistrystė LT. Priemonė skirta remti įmonių darbuotojų mokymus darbo vietoje, partneriaujant su mokymo įstaigomis. Galimas partneris – mokymo įstaiga, turinti formalus mokymo licenziją.

Kita priemonė – INOMOKYMAI. Priemonė skirta padidinti šalies įmonių darbuotojų gebėjimus dirbti su naujomis technologijomis, sudarant galimybes įgyti reikiamų įgūdžių užsienio mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų centruose.

Viena iš pagrindinių priemonių – Kompetencijų vaučeris. Naujo tipo priemonė. Bus įgyvendinama visuotinės dotacijos būdu. Privalumas – galimybė gauti įmonėms (smulkioms ir ypač smulkioms) paramą tada, kai jos reikia, ir atsisakyti projekto rengimo. Reikės tik atsiskaityti už įgytas paslaugas. Priemonė sudėtinga administravimo prasme.

Paskutinė priemonė – žmogiškų išteklių stebėseną, prognozavimas ir plėtra.

Jonas Guzavičius mano, kad Švietimo ministerijos variantas atrodo neįgyvendinamas. Bus problema, kuri egzistuoja mokyklose ir dabar, kad mokytojai mažai išmano apie verslą, pramonę. Dėl 17 val. varianto. Jeigu tai būtų tikras profesinis orientavimas, su profesija supažindintų profesijos mokytojas, būtų labai gerai. Jaunam žmogui reikia susiorientuoti ne baigus aukštąją mokyklą, praleidus tuščiai daug metų, o anksčiau. Broniaus Sadulos išdėstyta schema yra gyvybingesnė, tokia buvo anksčiau, nes tai pasiteisina. 1700 studentų iš 17 000 yra labai daug. Mano, kad Trišalė taryba turėtų siūlyti koreguoti Švietimo ministerijai jos pateiktą Seimui Švietimo įstatymo pakeitimą, atsižvelgdama į Broniaus Sadulos siūlymus. Tai siūlo padaryti kito Trišalės tarybos posėdžio metu.

Kristina Krupavičienė pritaria karjeros ugdymo specialisto pareigybės įvedimui mokyklose. Toks žmogus turi būti mokyklose, kad padėtų pasirinkti specialybę. Sutinka, kad reikia spręsti pavežėjimo klausimą.

Sigitas Gailiūnas pritarė Jono Guzavičiaus pozicijai. Profesinis rengimas neturi prasidėti po dešimtos klasės. Nuo penkių-šešių metų turėtų būti dedamas pamatas. Kalbant apie modelį, kuris bandomas eksperimento tvarka trijose mokyklose, nedidelė dalis mokyklų nori dalyvauti dėl didžiulės konkurencijos. Klausimą reikia spęsti atsižvelgiant į visą švietimo sistemą. Technologijų pamokoms siūlytų skirti vieną dieną per mėnesį, tada išspręstų transportavimo klausimai. Ar tai, ko dabar mokoma technologijų pamokose mokykloje, yra reikalinga? Kelias pramintas, galima bandyti eiti toliau. Mano, kad geriau koncentruoti pinigus į aukščiausio lygio bazes, kurių neturi būti labai daug. Į profesinį mokymą žiūrima kaip į nepilnavertį. Palaiko Gražinos Gruzdienės poziciją, kad reikia suformuluoti kreipimąsi į Švietimo ministeriją, Premjerą dėl profesinio mokymo.

Gražina Gruzdienė pasiūlė nutarimo formuluotę. Pripažinti Panevėžio profesinio rengimo centro patirtį kaip skleistiną kitiems tokiems centrams kaip gerąją praktiką ir kreiptis į Švietimo ministeriją, kad ta patirtis būtų skleidžiama ir problemos, kurias iškėlė Bronius Sadula, būtų sprendžiamos.

Sigitas Gailiūnas priminė, kad mokyklos yra savivaldybių pavaldumė. Mano, kad neverta tikėtis geranoriškumo iš dviejų konfrontuojančių pusių.

Eglė Radišauskienė atkreipė dėmesį, kad yra Profesinio mokymo taryba, kuri taip pat sudaryta trišaliu pagrindu. Mano, kad reikia išnaudoti esamus resursus. Broniaus Sadulos pristatytas klausimas buvo pristatytas ir Profesinio mokymo taryboje. Ten pirmiausia ir reikia diskutuoti. Matoma, kad yra įrengtos bazės. Reikia, kad rengtų specialistus, kurių reikia darbo rinkai. Reikia,

kad į rinką ateitų tie specialistai, kurie reikalingi. Pasiūlė kreiptis į Profesinio mokymo tarybą ir jai pateikti Trišalės tarybos nuomonę.

Jonas Guzavičius informavo, kad klausimai dėl profesinio orientavimo buvo keliami ir Pramoninkų konfederacijoje. Mano, kad idealiausias variantas jaunam žmogui eiti palaiapsniui (profesijos mokymas, kolegija, aukštoji mokykla). Atkreipė dėmesį į tai, kad valstybės, kuriuose išvystyta pramonė, lengviau susitvarko su krizėmis.

Sigitas Gailiūnas mano, kad klausimą reikia kelti į aukštesnį lygmenį, o ne į Profesinio mokymo taryba teikti siūlymus.

Gintaras Klimavičius mano, kad reikia apibendrinti pasiūlymus. Apgailestavo, kad Ūkio ministerija nesupažindino posėdžio dalyvių apie kvalifikacijų žemėlapius. Nežinoma, ko reikės po dešimties-penkiolikos metų.

Linus Kadys informavo, kad šio metu yra rengiamas nutarimas dėl valstybinio žmogiškųjų išteklių stebėsenos ir rodiklių aprašo nustatymo (dalyvauja Socialinės apsaugos ir darbo, Švietimo ir mokslo, Ūkio ministerija). Numatyta dalyviai, registru apjungimas per Švietimo informacinę sistemą. Tuo pagrindu galima bus daryti ilgalaiķį prognozavimą.

Sigitas Gailiūnas pasiūlė mokymų centrų gerą patirtį eksperimento tvarka vystyti Panevėžyje, jeigu baiminamasi, kad Lietuvos mastu tai nepasiteisins. Įtraukti savivaldybių asociaciją, Švietimo ir mokslo ministeriją.

Janina Matuizienė pritarė, kad vaikus reikia proforientuoti nuo penkių-šešių metų. Didelis skaičius asmenų po aukštosios mokyklos ateina į darbo biržas. Geras Vokietijos pavyzdys, kur anksti prasideda proforientacija. Reikia, kad prisidėtų ir tėvai, ir visuomenė.

Gintaras Klimavičius pasiūlė užbaigti diskusijas šiuo klausimu. Pasiūlė kitam Trišalės tarybos posėdžiui šalims suformuluoti savo pasiūlymus, pasikeisti nuomonėms, padaryti variantą, kuriam galima būtų bendrai pritarti. Sprendimo priėmimui reikia pagrindo, analizės.

Gražina Gruzdienė pasiūlė galimą formuluotę: Trišalė taryba kreipiasi į Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministeriją ir Lietuvos Respublikos savivaldybių asociaciją norėdama paskatinti bendrojo lavinimo mokyklų bendradarbiavimą su profesinėmis mokyklomis ir siūlo spręsti problemas, kurias įvardino Bronius Sadula.

Gintaras Klimavičius pabrėžė, kad mokyklos turi savo interesų, darbdaviai – savo. Kol kas buvo išgirstos bendrojo lavinimo mokyklų ir profesinių mokyklų interesai. Pasiteiravo, ar vaikams bus geriau.

Sigitas Gailiūnas mano, kad tai daroma dėl vaikų. Galima išklausti ir aukštųjų mokyklų rektorius. Nustatomas žemas stojimo į aukštąsias mokyklas balas. Jie suinteresuoti, kadangi už tai gauna pinigus. Suinteresuota pusė šiuo atveju turi būti jaunas žmogus, moksleivis.

Bronius Sadula pabrėžė, kad profesinio rengimo centrai neveda profesinio orientavimo, o tik supažindina su naujomis technologijomis.

Tautvydas Anilionis, profesinės mokyklos direktorius, pritarė, kad tema labai aktuali. Mano, kad sekančiame Trišalės tarybos posėdyje būtina svarstyti šį klausimą. Eksperimentas – kaip galimas variantas. Šiuo metu bendrojo lavinimo struktūra yra 4+4+4. Darbdaviui reikia ne 26-27, o 19 metų motyvuoto žmogaus. Siūlo po aštuntos klasės profesinėse mokyklose formuoti grupes. Švietimo įstatymas tai leidžia. Švietimas taip pat konkuruoja. Nereikia labai gabių ir su labai didelėm žiniom, o reikia ne tinginio darbdaviams.

Gintaras Klimavičius priminė anksčiau rodytas skaidres. Prasilenkia tai, ko reikia darbdaviams, ir ką ruošia švietimas. Darbdaviams reikia ne vien žinių, bet ir motyvuotų darbuotojų. Paprašė formuluoti pasiūlymą.

Gražina Gruzdienė mano, kad Trišalė taryba turėtų kreiptis į Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministeriją ir Lietuvos Respublikos savivaldybių asociaciją dėl bendrojo lavinimo mokyklų ir profesinių mokyklų bendradarbiavimo skatinimo, sprendžiant teisinės bazės, apmokėjimo, finansavimo, pavežėjimo klausimus.

Gediminas Onaitis mano, kad šio posėdžio metu nereikėtų priimti galutinio sprendimo dėl bendrojo lavinimo mokyklų ir profesinio mokymo sąsajų. Pasiūlė kitame Trišalės tarybos posėdyje suformuluoti visiems naudingus sprendimus šiuo klausimu.

Jonas Katinas, Panevėžio prekybos, pramonės ir amatų rūmų narys, verslininkas, pabrėžė, kad reikia kelti darbininko profesijos prestižą.

Gintaras Klimavičius pasitikslino, ar sprendimas bus formuluojamas šiame posėdyje, ar kito posėdžio metu.

Sigitas Gailiūnas sutiko, kad sprendimą galima būtų formuluoti ir kito Trišalės tarybos posėdžio metu.

Gediminas Onaitis mano, kad galutinį sprendimą reikėtų priimti kito Trišalės tarybos posėdžio metu.

Gintaras Klimavičius apibendrino diskusijas. Šalių nuomonės išsakytos ir išklausytos, galutinis sprendimas dėl bendrojo lavinimo mokyklų sąsajos su profesiniu mokymu bus priimtas kito Trišalės tarybos posėdžio metu.

NUTARTA. Šalių nuomonės išklausytos. Tęsti svarstymą ir priimti galutinį sprendimą dėl klausimo dėl bendrojo lavinimo mokyklų sąsajos su profesiniu mokymu kito Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio metu.

2. SVARSTYTA. Minimalios mėnesinės algos didinimas.

Gintaras Klimavičius priminė, kad Trišalės tarybos sprendimu nuo 2016 m. sausio 1 d. minimali alga yra 350. Reikia vėl pradėti kalbėti apie terminus, pagrįstumą, skaičių tam, kad Trišalė taryba turėtų savo nuomonę dėl minimalios algos didinimo galimybių.

Eglė Radišauskienė pateikė Trišalės tarybos nariams informaciją dėl galimybių 2016 metais didinti MMA. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2015 m. III ketvirtį: vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualiųjų įmonių) sudarė 735,1 euro (palyginti su 2014 m. III ketvirčiu, padidėjo 5,5 procento ir palyginti su praėjusiu 2015 metų II ketvirčiu padidėjo 3 procentais); nedarbo lygis sudarė 8,3 proc. (palyginti su 2014 m. III ketvirčiu, sumažėjo 0,8 procentinio punkto (9,1 proc.) ir palyginti su 2015 metų II ketvirčiu sumažėjo 1,1 procentinio punkto (9,4 proc.)); darbo našumas 2014 m. per vieną faktiškai dirbtą valandą padidėjo 1,4 proc., o vieno užimto gyventojų – 1 procentu, palyginti su 2013 m.; vidutinė metinė infliacija 2015 m. lapkričio mėnesį buvo neigiama ir sudarė –0,5 proc.; bendrasis vidaus produktas to meto kainomis, palyginti su 2014 m. III ketvirčiu, išaugo 1,7 proc.

Visi rodikliai suponuoja, kad pagrindas darbo užmokesčio augimui yra.

Gediminas Rainys pasisakė dėl planavimo. Gerai, kad pradėdama kalbėti nuo sausio mėnesio. Pasiūlė ateityje dėl galimybių didinti minimalią algą pradėti tartis nuo gruodžio mėnesio, kadangi daugumos planavimas yra metinis. Pasiūlė kitame Trišalės tarybos posėdyje priimti rezoliuciją, kreipimąsi į politines partijas, LR Vyriausybę, rekomenduojančią politinėms partijoms ir Vyriausybei savo priešrinkiminėse ir porinkiminėse programose nesiorientuoti vien į minimalios mėnesinės algos rodiklius, o naudoti vidutinės algos ir sektorinės algos rodiklius.

Gražina Gruzdienė paprašė patikslinti, ar tai yra Vyriausybės teikimas, kad nuo liepos pirmos dienos bus 360 eurų.

Gintaras Klimavičius pabrėžė, kad procesas nesibaigia. Dabar yra teikiama informacija, kad pagrindas didinimui yra, pradėdamos diskusijos.

Sigitas Gailiūnas pritarė Gediminui Rainiui, kad biudžetai sudaromi vieną kartą metuose. Pasiūlė priimti sprendimą, kad vieną kartą metuose turi būti svarstoma dėl minimalios algos didinimo.

Kristina Krupavičienė padėkojo už pateiktą informaciją. Pritarė, kad reikia kalbėti apie minimalios algos didinimą, nes politikai pradės kalbėti prieš rinkimus. Taip pat reikia spręsti kvalifikuotų darbuotojų atlyginimų klausimą. Mano, kad turi būti kolektyvinės sutartys, per jas galima būtų didinti atlyginimus.

Gintaras Klimavičius apibendrina šalių pasisakymus. Informacija priimta žiniai. Diskusijos dėl minimalios algos didinimo galimybių bus tęsiamos kitame Trišalės tarybos posėdyje.

NUTARTA:

- 1. Informacija dėl minimalios mėnesinės algos priimta žiniai.**
- 2. Tęsti klausimo dėl minimalios mėnesinės algos didinimo svarstymą kitame Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdyje.**

3. SVARSTYTA. Lietuvos Respublikos trišalės tarybos, komitetų ir komisijų prie Trišalės tarybos veikla 2015 metais.

Arvydas Ramelis pateikė apibendrintą informaciją apie tai, ką 2015 m. nuveikė Trišalė taryba ir prie jos veikiantys komitetai, komisijos, laikinosios darbo grupės. 2015 m. įvyko 20 Trišalės tarybos posėdžių. Pagrindiniai svarstyti klausimai: „Socialinis modelis“ ir kiti klausimai: dėl minimalios mėnesinės algos (MMA) didinimo; informacija dėl Lietuvos darbo biržos vykdomų aktyvios darbo rinkos politikos priemonių efektyvumo; informacija dėl profesinio mokymo: informacija apie VŠĮ Alantos technologijos ir verslo mokyklą ir profesinio mokymo situaciją Lietuvoje; Lietuvos inžinerinės pramonės asociacijos LINPRA pasiūlymai dėl mokymo ir atestavimo; dėl Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto; pateikta informacija dėl Europos Komisijos rekomendacijų Lietuvai; informacija dėl Lietuvos Respublikos trišalės tarybos sekretoriato reorganizavimo ir funkcijų, perduotų vykdyti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, įgyvendinimo stebėsenos; dėl Darbo biržos aktyvaus įdarbinimo priemonės „Įdarbinimas pasiekiant konkrečiam darbdaviui reikalingą kvalifikaciją“ sukūrimo; dėl darbuotojų saugos ir sveikatos, elektrosaugos ir gaisrinės saugos (DSS) žinių pripažinimo; dėl profesinių sąjungų pareiškimo „Dėl platinamos informacijos apie Socialinį modelį“ ir dėl Švietimo šakos įspėjamojo streiko aptarimo; dėl Užimtumo fondo 2016 metų lėšų sąmatos projekto ir kt.

Atkreipė dėmesį, kad yra eilė komitetų ir komisijų, kurių posėdžiai 2015 nevyko: Vartotojų teisių stebėsenos komitetas, Energetikos komitetas, Jaunimo verslumo ugdymo komitetas, Švietimo komitetas. Vadovaujantis Trišalės tarybos nuostatų 29 punktu, Trišalė taryba svarsto klausimą jų veiklos nutraukimo.

2015 m. panaikinta Trišalių konsultacijų tarptautinėms darbo normoms įgyvendinti komisija.

2015 metais dirbo laikinosios komisijos ir darbo grupės: Darbo grupė prie LR Trišalės tarybos Lietuvos Respublikos trišalės tarybos 20-mečio minėjimo konferencijai organizuoti, Darbo grupė prie LR Trišalės tarybos klausimui dėl minimalios mėnesinės algos (MMA) didinimo perspektyvų nagrinėti, Darbo grupė prie Lietuvos Respublikos trišalės tarybos krovinių pervežimo kelių transportu tarptautiniais maršrutais darbuotojų problemoms spręsti.

Iš viso 2015 metais įvyko 46 posėdžiai. Trišalė taryba dirbo produktyviai.

Gintaras Klimavičius paklausė, kokie būtų siūlymai dėl neveikiančių komitetų.

Jonas Guzavičius mano, kad komitetai yra reikalingi.

Kristina Krupavičienė mano, kad reikia palikti Švietimo komitetą.

Gintaras Klimavičius ir Eglė Radišauskienė pabrėžė, kad komitetus siūloma naikinti, kadangi jie yra neveikiantys. Pasiūlė Trišalės tarybos nariams galutinį sprendimą dėl neveikiančių komisijų, komitetų naikinimo priimti kito Trišalės tarybos posėdžio metu, o šiandien informaciją priimti žiniai.

NUTARTA:

- 1. Informacija dėl Lietuvos Respublikos trišalės tarybos, komitetų ir komisijų prie Trišalės tarybos veiklos 2015 metais priima žiniai.**

2. Galutinį sprendimą dėl Lietuvos Respublikos trišalės tarybos, komitetų ir komisijų prie Trišalės tarybos veiklos 2015 metais priimti kito Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio metu.

4. SVARSTYTA. Dėl kito Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio laiko.

Gintaras Klimavičius pasiūlė kitą Trišalės tarybos posėdį organizuoti vasario 9 d. Paklausė, kokie būtų pasiūlymai dėl kito posėdžio.

Trišalės tarybos nariai neprieštaravo, kad kitas Trišalės tarybos posėdis vyktų vasario 9 d.

Gediminas Rainys pasiūlė kito posėdžio metu aptarti, kokia situacija Seime svarstant Socialinį modelį.

Gintaras Klimavičius padėkojo už pasiūlymą. Pritarė, kad kitame posėdyje galima būtų kalbėtis šiuo klausimu.

NUTARTA. Kitą Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdį planuojama organizuoti 2016 m. vasario 9 d.

Posėdžio pirmininkas

Gintaras Klimavičius

Posėdžio sekretorė

Svetlana Kalinauskienė